

Groepsvorming: een doorlopend proces

Het fundament (start schooljaar – herfstvakantie)

Forming

- *Hoe worden wij een gelukkige groep?*
- (Hernieuwde) kennismaking: wie is wie?
- Oriëntatie: hoe werkt het hier?

Norming (koppelen aan forming)

- *Wat is er nodig voor een gelukkige groep?*
- Waarden, normen/regels, gedragsverwachtingen
- Veilige omgeving voor iedereen

Storming

- *Hoe gaan we met elkaar om?*
- Je positie in de groep
- Leren problemen en conflicten oplossen (win-win)
- Omgaan met winst en verlies tijdens sport en spel
- Pesten voorkomen: aandacht voor diversiteit, respect, empathie

De oogsttijd (oktober/november – juni)

Performing

- *Komt je talent tot bloei?*
- Plezier, rust, orde
- Samenwerken en samenleven
- Talentontwikkeling

De afsluiting (juni-juli)

Adjourning

- *Hoe was het en hoe wordt het?*
- Afscheid nemen van elkaar
- Voorbereiden op nieuwe klas/nieuwe school

Onderwijsbehoeften van de groep

Fasen van de groepsvorming	Algemene onderwijsbehoeften van de groep:
Forming	<ul style="list-style-type: none">• een leraar die leerlingen met elkaar in gesprek brengt• ondersteuning bij het ontdekken van de leer- en leefomgeving• een leraar die ieder kind het gevoel geeft erbij te horen
Norming	<ul style="list-style-type: none">• een leraar die duidelijk is• een leraar die de regels en gedragsverwachtingen expliciteert• een leer- en leefomgeving die veilig is
Storming	<ul style="list-style-type: none">• hulp bij het bepalen van ieders positie in de groep• een leraar die aandacht besteedt aan het omgaan met conflicten• activiteiten die pestgedrag voorkomen• groepsgenoten die respect tonen voor elkaar, elkaars mening en karakter
Performing	<ul style="list-style-type: none">• een leer- en leefklimaat waarin plezier, rust en orde het uitgangspunt zijn• activiteiten die uitnodigen tot samenwerking• een leraar die ieders talent tot bloei laat komen
Adjourning	<ul style="list-style-type: none">• een leraar die hen voorbereidt op het naderend afscheid• een pedagogisch klimaat waarin de sfeer tot aan het eind plezierig is

N.B. De onderwijsbehoeften in bovenstaande tabel zijn algemeen geldend. In iedere groep kunnen er ook nog specifieke onderwijsbehoeften aanwezig zijn.

Gedrag bij positieve of negatieve groepsvorming

Het fundament (start schooljaar – herfstvakantie)

Forming

- Afwachtend gedrag, kat uit de boom kijken.
- Enthousiast, nieuwsgierig.

Norming (koppelen aan forming)

- Veilig gevoel, respectvol gedrag.
- Positieve communicatie.

Storming

- Samenwerking, helpend gedrag
- Positief problemen oplossen
- Respectvol gedrag naar elkaar

De oogsttijd (oktober/november – juni)

Performing

- Gevoel van veiligheid
- Samenwerken en samenleven
- Positieve communicatie
- Er wordt geleerd

De afsluiting (juni-juli)

Adjourning

- Afscheid nemen van elkaar
- Voorbereiden op nieuwe klas/nieuwe school

Bij negatieve ontwikkeling

Geen eenheid

Nauwelijks performing

Vooraf terugkerende cycli van de fasenorming.storming

NORMING:

Regelovertredend gedrag
Clownesk
Brutaal
Gezagsondermijnd
Wantrouwen

STORMING:

Veel ruzie
Concurrentie
Negatieve communicatie
Groep valt uiteen
Meerdere negatieve leiders
Machtsstrijd
Meidenvenijn / pestgedrag

Is je klas een groep?

JA **NEE**

Ik heb het naar mijn zin in deze groep.

Ik word respectvol behandeld door de leerlingen.

Deze groep geeft mij energie.

.....

Leerlingen nemen regels en gedragsverwachtingen in acht.

De groep staat op tegen pesten.

In deze groep mag je zijn wie je bent.

Ieders mening wordt gerespecteerd.

Leerlingen kunnen met iedereen samenwerken.

Problemen worden op verantwoordelijke wijze opgelost.

Conflicten worden respectvol opgelost.

Aantal keren ja :

Aantal keren nee :

Conclusie:

Intensiteit van emoties: hoe staat het met je woordenschat?

Hieronder zie je een tabel met 5 basisemoties. Elke basisemotie kent 3 niveaus van intensiteit: van laag naar hoog.

In de cellen van de tabel zijn al voorbeelden van emoties ingevuld. Zou je de tabel verder kunnen aanvullen met andere emotiewoorden?

Intensiteit	Blij	Verdrietig	Boos	Bang	Beschaamd
Hoog	<i>dolblij</i>	<i>depressief</i>	<i>ziedend</i>	<i>doodsbang</i>	<i>berouwvol</i>
Gemiddeld	<i>vrolijk</i>	<i>somber</i>	<i>boos</i>	<i>verschrikt</i>	<i>verontschuldiging</i>
Laag	<i>prettig</i>	<i>humeurig</i>	<i>geprikkel</i>	<i>niet op je gemak</i>	<i>oncomfortabel</i>

(Gebaseerd op Bradberry & Greaves, 2009)

Low level behaviour	Ervaren in de afgelopen dagen? Zet een X
Leerlingen lopen ongevraagd van hun plaats.	
Leerlingen praten door de uitleg van de leerkracht heen.	
Leerlingen volgen de instructies van de leerkracht niet op.	
Leerlingen geven een brutaal antwoord op een vraag.	
Leerlingen negeren tijdens het zelfstandig werken het rode stoplicht en praten hardop door de klas.	
Leerlingen lachen de leerkracht uit.	
Leerlingen gooien voorwerpen door de klas, zoals pennen en gummen.	
Leerlingen schoppen elkaar onder de tafels door.	
Leerlingen maken obscene gebaren naar andere leerlingen.	
Leerlingen boeren hardop door de klas.	
Leerlingen tikken met een pen of maken andere irritante geluiden.	
Leerlingen maken 'scheetgeluiden' tijdens momenten van stillezen.	
Leerlingen maken rare geluiden waardoor andere leerlingen moeten lachen.	
Leerlingen lachen als iemand van zijn stoel valt.	
Leerlingen wriemelen met allerlei materialen zoals drinkbekers of voetbalplaatjes.	
Leerlingen weigeren om met een toegewezen maatje aan het werk te gaan.	
Leerlingen spelen met hun mobieltje als dit ongewenst is.	
Leerlingen gapen hardop en roepen dat de les saai is.	

Score:

Dr. Kees van Overveld geeft lezingen, workshops en vorming voor scholen en organisaties.

**Meer weten?
Mij uitnodigen?**

Zie www.keesvanoverveld.nl